



# SEROCKI MIEJSCOWNIK

KRAJOZNAWCZO – TURYSTYCZNY PRZEWODNIK PO GMINIE

Stanisławowo  
Ludwinowo Dębskie  
Ludwinowo Zegrzyńskie  
Zalesie Borowe Marynino  
Swiecienica Izbica  
**SEROCK**  
Wola Kiełpińska  
Kania Polska  
Gąsiorowo  
Kania Nowa  
Nowa Wieś  
Stasi Las  
Zabłocie  
Karolino  
Wola Smolana  
Jadwisin  
Dębinki Guty  
Borowa Góra  
Bolesławowo  
Jachranka  
Cupel Szadki  
Dosin Dębe  
Skubianka  
Wierzbitca  
Łacha

Odcinek 10 - IZBICA

## Izbica - mostowa czy bindugowa?

Miejscowość ta, w porównaniu z sąsiednią Jachranką, czy Dębem, nie jest szczególnie atrakcyjna turystycznie, mimo równie korzystnego położenia nad Zalewem Zegrzyńskim. Przez tę wieś w zasadzie tylko się przejeżdża, czy to samochodem, czy też rowerem, bo tędy przebiega przecież szlak rowerowy. Wieś cennych zabytków również nie posiada, ale jej historia warta jest opowiedzenia.

Sama nazwa wsi wiele mówi. Nazwą „izbica” określano różne obiekty budowane na zrąb. Najczęściej były to izbice mostowe, czyli trójkątne skrzynie zbite w zrąb, które ustawiano przed palami mostowymi dla ich ochrony przed lodem. Izbice były też elementem wałów obronnych, a w tym przypadku miały kształt prostokątnych skrzyń wypełnionych ziemią. W początkowym okresie istnienia wieś obejmowała również obszar obecnej wsi Dębe, leżącej na trakcie z Nasielska do Błonia, gdzie mogła istnieć konstrukcja mostowa. Ze względu na położenie nad rzeką Narwą, która odgrywała dużą rolę w handlu drzewem, nazwa może mieć związek z „bindugą”. Binduga to było miejsce, w którym przygotowywano drzewo do spławu, zbijając je w tratwy. W XVIII r. właściciele lasów pomiędzy Serockiem i Nasielskiem przewozili drzewo na spław gdański do Dębe-go i Izbicy, o czym informują zapisy zakroczymskich ksiąg sądowych.



Nazwa ta występuje na mapie dóbr Izbica z II połowy XIX w. i wydaje się, że można ją umiejscowić na terenie, gdzie współczesna ulica Szczupakowa dochodzi do Narwi.

Najstarsza wzmianka o tej miejscowości pochodzi z 10 lutego 1254 r. Tego dnia Opizo opat klasztoru benedyktynowy w Meczano, w północnych Włoszech, legat papieża

Innocentego IV do Polski, wydał w Czerwińsku dokument zlecający arcybiskupowi gnieźnieńskiemu i opatowi klasztoru w Wąchocku opiekę nad klasztorem kanoników regularnych w Czerwińsku. Klasztor ten był ważnym ośrodkiem kościelnym na Mazowszu i równocześnie jednym z najważ-

niejszych posiadaczy ziemskich. Wśród dóbr należących do tego klasztoru już w XIII w. wymieniono m.in. Izbicę, Nasielsk, Wieliszew, Skrzyszew, Łaziska czyli Łajski, Pomiechowo i Powielin. W dniu 27 kwietnia 1361 r. król Kazimierz Wielki przeniósł z prawa polskiego na prawo niemieckie średzkie szereg wsi należących do opactwa w Czerwińsku, w tym i Izbicę. W XV w. zachodnią część Izbicy należąca do klasztoru zaczęto nazywać Dębe. Część wschodnia wraz z sąsiednią Jachranką, Skubanką i Wykami wchodziła w skład dóbr zegrzyńskich. W drugiej połowie XIV w. właścicielem Zegrza i okolicznych wsi był Sasin ze Smarzewa i Bulkowa marszałek dworu księcia Janusza I. Za jego czasów to jest między 1377 a 1399 r. Izbica podzielona została na część należącą do opactwa w Czerwińsku, czyli Dębe, oraz część rycerską pod nazwą Izbica, związaną z dobrami zegrzyńskimi. Właścicielami tych dóbr w XV w. był Jerzy Strumiłło herbu Dąbrowa, dworzanin wielkiego księcia Witolda i króla Władysława Warneńczyka na koniec kariery kasztelan lwowski oraz Zaborowscy i Kiełpińscy herbu Rogala, a także Zgierscy herbu Dąbrowa. W kolejnych wiekach dobra te są podzielone na kilka działów, dlatego od XVII wieku Izbica lub jej części bywają łączone z innymi dobrami. Teresa Zgierska wyszła za Mikołaja Karniewskiego herbu Dąbrowa, posła na sejm z ziemi różańskiej dlatego jeszcze w II połowie XVIII w. właścicielem Izbicy był przedstawiciel tej rodziny



Józef Karniewski kapitan gwardii nadwornej króla Stanisława Augusta, który sprzedał ją Kazimierzowi Szydłowskiemu podkomorzemu ciechanowskiemu, a który w 1792 r. kupił też od Teodora Morskiego wieś Zabłocie. W tym czasie starał się odkupić Izbicę Kazimierz Krasieński oboźny wielki korony, prowadzący akcję scalania dóbr zegrzyńskich. Udało się to dopiero jego synowi Józefowi Wawrzyńcowi Krasieńskiemu, który w 1821 r. wszedł w posiadanie połowy wsi, której wartość szacowano na 25 000 zł. W ten sposób aż do 1945 r. wieś, a później już tylko sam folwark były w rękach Krasieńskich i ich sukcesorów Radziwiłłów.



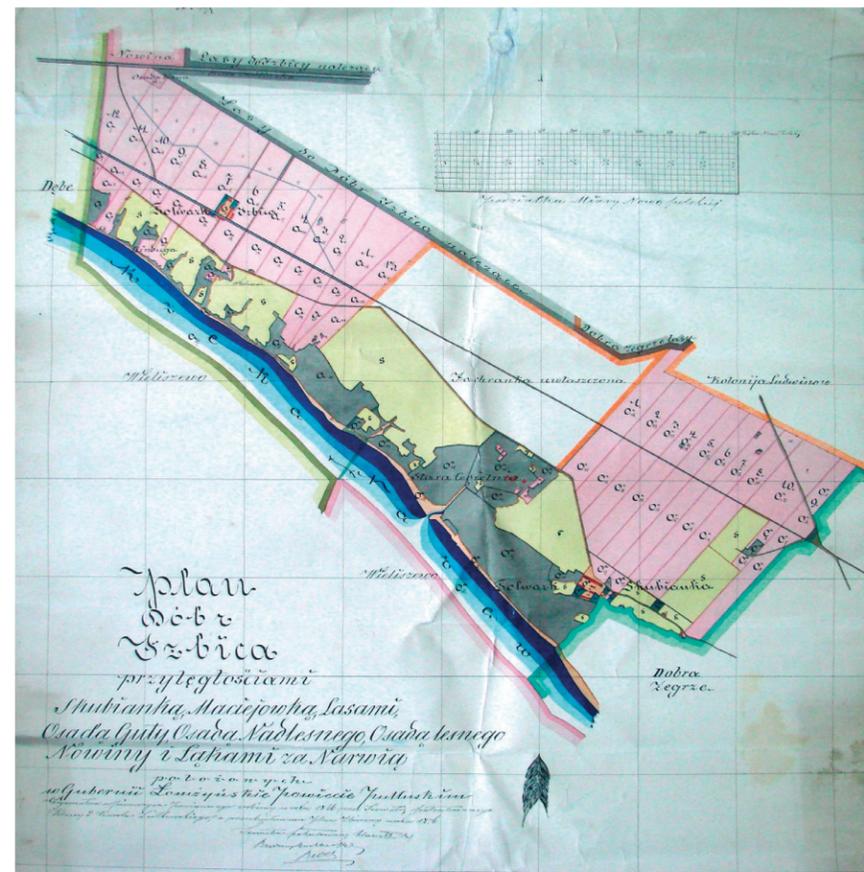
Kapliczka z początku XX w.

Z atrakcji w Izbicy warto wymienić:

1. Kapliczka z początku XX w. przy skrzyżowaniu drogi Dębe-Zegrze z drogą Izbica –Wola Kiełpińska. Powstała zapewne po przeniesieniu siedziby parafii z Zegrza do Woli Kiełpińskiej. Znajdowała się wtedy na krańcu wsi i zmarłych mieszkańców odprowadzano pieszo do niej i do-



Kapliczka w centrum wsi



Mała kapliczka na drzewie

piero tu wkładano ciało na wóz lub karawan. Mała skrzynkowa kapliczka z obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej, zawieszona na stojącym obok drzewie, wzmacnia dodatkowo kultowy charakter miejsca.

2. Kolejna kapliczka, to czterochodkowy postument, zwieńczony krzyżem - znajduje się pośrodku wsi, obok której całkiem niedawno dostawiono kolejną figurkę w formie kamiennego czarnego krzyża.

3. W centrum wsi znajduje się Dom Kultury. Budynek postawiony w stylu, typowym dla architektury

okresu PRL. Wybudowany został dla miejscowego Koła Gospodyń Wiejskich, ale od początku służył całej społeczności wiejskiej. Odbywają się tu zebrania wiejskie oraz wesela. Obok z inicjatywy gminy powstał niewielki plac zabaw dla dzieci.

4. Pod nr 85 znajduje się ostatni we wsi dom drewniany, usytuowany szczytem do ulicy, który pozwala wyobrazić sobie jak wyglądała zabudowa przed II wojną światową.

5. Najlepsze łowisko. W tej wsi zwraca uwagę nazewnictwo ulic z imponującą liczbą nazw różnych ryb i ptaków. Nie przypadkiem ulicy prowadzącej z centrum wsi do miejsc na rzece Narwi, gdzie jest dobre „branie” nadano nazwę Szczupakowa, na cześć króla ryb naszych wód.

Sławomir Jakubczak



Wiejski Dom Kultury